

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри українознавства
і лінгводидактики
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди*

ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ НА СПОНУКАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ

Спонукальні конструкції залишаються недостатньо вивченими у сучасній науці, про що свідчить відсутність розв'язаних питань щодо встановлення меж та структури категорії спонукальності, суперечливість визначення центральних і периферійних засобів вираження семантики спонукування, неоднозначність термінологічного трактування конструкцій-репрезентантів спонукального значення. Проблема їх кваліфікації породжена багатоплановістю формування і вираження спонукальності як модального значення, здатністю реалізовуватись у багатofункційних виявах, відображаючи складний суб'єктивний світ мовної особистості. Вивчення різних поглядів на витлумачення спонукальних конструкцій, особливості їхньої функціональної та формальної сутності сприятиме подальшому розвитку синтаксичної теорії стосовно комплексного системного аналізу зазначеного мовного явища. Все це зумовлює актуальність обраної теми.

Метою статті є простеження генезису вивчення спонукальних конструкцій та актуалізація основних принципів їхнього тлумачення на сучасному етапі розвитку мовознавства.

Категорія спонукальності як лінгвістичне явище почала потрапляти до кола наукових зацікавлень ще наприкінці XIX – на початку XX ст. Спершу вивчення спонукальності відбувалось у межах формально-граматичної організації мови. Зміст подібних категорій розглядався на синтаксичному рівні, а способи вираження – на морфологічному. Завдяки дослідницькій роботі Ф.І. Буслаєва, О.О. Потебні, І.І. Срезневського, Д.Н. Овсяннико-Куликовського у граматиці утвердився погляд на необхідність виокремлення наказового способу, що слугує для відображення залежності дії (стану), позначеної дієсловом, від волі (бажання, наміру) особи мовця або діяча, виражає вимогу, наказ або прохання [15, с. 119]. Таким чином, у мовознавстві встановилось розуміння спонукальності як значення наказової форми дієслова.

Наказовий спосіб, визнаний граматичною категорією, яка виражає волю мовця, що спонукає іншу особу стати виконавцем будь-якої дії, став об'єктом подальших спеціальних досліджень. У монографії Л.В. Немешайлової звернено увагу на модальні й емоційні відтінки основного значення як результат зміщення значення числа та особи [14]. Аналізу значення і вживання форм морфологічного наказового способу присвячено роботи Н.С. Авілової, І.П. Мучника, В.М. Русанівського та ін.

У працях О.О. Шахматова, О.М. Пешковського була закладена ідея виокремлення спонукального речення як особливого типу синтаксичних конструкцій, структурну основу яких становить дієслово-присудок у формі наказового способу. Відповідно до формально-семантичного підходу актуалізовано взаємозумовленість ідентифікації спонукальних конструкцій із наявністю у них специфічних граматичних засобів вираження спонукальної семантики, передусім імператива (від лат. *imperativus* – наказовий). Упродовж тривалого часу синтаксичній думці було властиве ототожнення спонукальних конструкцій із наказовими як такими, що виражають волю мовця, спонукають співрозмовника стати виконавцем, суб'єктом будь-якої дії. О.М. Пешковський розглядає її як комунікативну категорію поряд із категоріями розповіді і питання. Однак він зазначає, що категорія наказу «найтіснішим чином пов'язана з категорією наказового способу дієслова» [16, с. 348].

Поступово, починаючи з другої половини XX ст., розгляд категорії спонукальності змінює емпіричну сферу, відбувається перехід методологічної основи досліджень із плану вираження (граматики) у план функціонування. Спонукальні конструкції стають об'єктом функціонально-семантичних досліджень, у центрі уваги яких – взаємозв'язок семантичних компонентів висловлення із параметрами комунікативної ситуації. Беручи за основу специфіку комунікативної ситуації (взаємин між учасниками спілкування, їхнього ставлення до дії), М.Ф. Косилова розрізняє окремі значення спонукування [12]. І.С. Андрєєва звертає увагу на особливості структурно-семантичної і комунікативно-функціональної взаємодійності, намагаючись систематизувати відтінки спонукального значення, вираженого імперативом [1].

Із новим напрямом мовознавчих пошуків пов'язані спроби ідентифікувати спонукальні речення на основі специфічних структурних ознак та протиставити їх розповідним і питальним реченням. Дослідження спонукальних речень здійснювались на базі вивчення різних форм присудка. Аналізу піддавались спонукальні речення із формами наказового способу, з дієсловом у формі інфінітива, з перформативними дієсловами, а також питальні спонукальні речення та бездієслівні речення.

Залежно від комунікативного завдання повідомлення Н.Ю. Шведова виокремлює питальні і непитальні речення, а останні, у свою чергу, диференціює на розповідні, бажальні і спонукальні. Спонукальні речення трактовано як такі, що виражають волевиявлення, вимогу, прохання і передбачають виконання, причому конкретний виконавець не є обов'язковим. Дослідниця звертає увагу на те, що класифікація не спирається на будь-які самостійні і цілісні комплекси граматичних ознак. Однією з основних форм вираження волевиявлення у синтаксичних конструкціях Н.Ю. Шведова (автор ідеї виокремлення синтаксичного способу як такого) вважає форми

синтаксичного спонукального способу (*Будь керівником! Керуй! Нехай він керує!*). Специалізованою синтаксичною структурою вираження спонукування названо інфінітивні речення (з обов'язковим сполученням із відповідною інтонацією (*Води! Мовчати!*). Всі інші форми втілення спонукальності в реченні визнано неспеціалізованими (*До мене!*; *Усі нагору!*; *Швидше!*; *Увага!*; *Ти повинен підкоритися!*; *Поїдеш!*; *Поїхали!*). Конструкції із модальними словами на означення спонукальності вважаються розповідними реченнями (*Я вимагаю, наказую, наполягаю...*) [18, с. 88].

І.Р. Вихованець розрізняє серед комунікативних типів речення (поряд із розповідними і питальними) спонукальні як такі, що «виражають різновиди волевиявлення: наказ, вимогу, заклик, побажання, прохання, пораду тощо» [5, с. 146]. Специалізованою формою вираження спонукального значення учений вважає дієслівні форми наказового способу, зокрема аналітичні форми наказового способу із частками *хай* і *нехай*. Як засіб формального вираження спонукальних конструкцій мовознавець також розглядає неозначену форму дієслова, якою передається додатковий відтінок категоричності; неозначену форму дієслова із часткою *би* (*б*), яка надає спонукальному реченню відтінку прохання, поради; нейтралізовані форми умовного способу, які, перейшовши до засобів вираження спонукування, пом'якшують ступінь його вияву [5, с. 147]. Мовознавець указує на потенційну можливість віднесення до групи комунікативних типів речення ще й оптативних як модально орієнтованих конструкцій зі специфічним значенням, спираючись на результати поодиноких дослідницьких спроб їх виокремлення. Н.С. Валгіна зауважує про умовність віднесення речень зі спонукально-бажальним відтінком значення до спонукальних, пропонуючи розмежовувати спонукальні і бажальні конструкції на основі визначального критерію диференціації – наявності/відсутності звернення до другої особи з метою спонукування до дії [4, с. 70–71].

Розглядаючи спонукальні речення як один із модальних типів речення (поряд із розповідними, питальними, гіпотетичними, переповідними, окличними й реченнями бажальної та умовної модальності), О.Д. Пономарів пропонує узагальнену дефініцію цих синтаксичних конструкцій: «це такі речення, у яких висловлюється спонукування до дії, до співучасті або вони закликають до чогось. Присудок найчастіше виражається дієсловом наказового способу, інфінітивом чи дієсловом дійсного способу» [19, с. 42].

М.У. Каранська подає більш деталізований перелік основних засобів оформлення спонукальних конструкцій як типу простих речень за способом повідомлення думки (поряд із розповідними, питальними, бажальними), акцентуючи увагу на особливостях взаємозв'язку характеру волюнтаривного семантичного компонента із формою його вираження. Спонукальні речення мовознавець кваліфікує як такі, що «відображають волюві стосунки мовця з виконавцем: перший спонукає щось робити або не робити, а другий має здійснювати визначене. Тому у цих реченнях цілком природним є присудок у формі наказового способу (друга особа)» [11, с. 24]. За спостереженнями дослідниці, найчастіше вживаються спонукальні речення прямого спонукування, які звернені до другої особи (осіб), що має виконувати сказане. Спонукування як заохочення до спільної дії з мовцем виражається присудками у формі дійсного способу разом із частками *давай(те)*, *нумо*. До спонукальних належать і речення із присудками від дієслів *просити*, *вимагати*, *наказувати* і подібних, які означають спонукування. Досить часто вживаними авторка вважає речення узагальненого спонукування (менш чи більш прямого) з головним предикативним членом у формі інфінітива. Їхній предикативний член у формі інфінітива не вказує безпосередньо ні на мовця, ані на виконавця спонукування, проте мовець розуміється як перша особа, а виконавець – загальний – сприймається за ситуацією відносин мовлення або прямо позначається додатком у давальному відмінку адресата. Авторка відзначає можливість подвійного тлумачення узагальнено-спонукальних речень зі словами *треба*, *потрібно*, *слід*, *час*, *необхідно*: залежно від обставин мовлення вони можуть сприйматись як спонукальні або як розповідні. Серед спонукальних речень дослідниця вирізняє питально-спонукальні, які мають складений дієслівний присудок в умовному способі або інфінітивний предикативний член. Таким чином, М.У. Каранська констатує факт розрізнення трьох різновидів спонукальних речень: прямого спонукування, загального спонукування та питально-спонукальні [11, с. 24–28].

А.П. Загнітко також звертає увагу на особливий вид спонукальних конструкцій – питально-спонукальні, які містять у собі спонукування до дії, виражене засобом питання [10, с. 21]. Про цей вид спонукальних конструкцій зазначає Н.М. Пипченко, розглядаючи їх у системі різновидів питальних речень, які визначає як окремий комунікативний тип речень поряд із розповідними, спонукальними та оптативними [17]. Названі конструкції не вважає суто спонукальними й А. П. Загнітко: інформацію про них знаходимо в описах питальних речень. Спонукальні речення, як і питальні, відповідно до концепції ученого, є окремими типами речень, диференційованими за власне модальністю, серед яких виокремлено також розповідні, бажальні, умовні, ймовірні, переповідні, стверджувальні, заперечні [10, с. 21–22]. Сутність модального значення, що править за основу виокремлення спонукальних речень, мовознавець пов'язує зі значенням вимоги: «Модальне значення спонукальності становить адресовану співрозмовникові чи групі співрозмовників вимогу такої дії чи поведінки, яка забезпечила б відповідність між основним змістом спонукального речення і дійсністю» [9, с. 111]. Основним синтаксичним засобом вираження спонукальності названо «форми наказового способу дієслова, які є синтаксичним центром самостійного простого, предикативної частини складнопідрядного чи складносурядного речення, а при значенні 3-ої особи – форма дійсного способу із спонукальною часткою (*хай*, *нехай*)» [9, с. 111].

Автори новітніх теоретичних розробок із синтаксису схиляються до того, що спонукальні речення є типом речень за метою висловлювання або комунікативним різновидом речень, що виражають різні види волевиявлення мовців і спрямовані на реалізацію певної дії (П.С. Дудик, Л.В. Прокопчук, К.Ф. Шульжук та ін.). Показово, що у переліку різновидів і виявів спонукування виокремлюють імператив, що ототожнюють із наказом, окрім спонукальних значень різної інтенсивності: прохання, заклику, побажання, блага, поради та ін. При цьому зазнача-

ють, що «власне спонукальність як почуттєвість найбільшої інтенсивності може виражатися тільки інфінітивом» [8, с. 78–79]. Поширеними спонукальними конструкціями названо також еліптичні конструкції і слова-речення [22, с. 64].

С.П. Бевзенко, Л.П. Литвин, Г.В. Семеренко використовують подвійну номінацію таких конструкцій – спонукальні (імперативні) речення, виокремлюючи їх на основі комунікативної спрямованості разом із розповідними та питальними (тоді як за модальністю розрізняють стверджувальні і заперечні). Функціональною ознакою цього типу речень вважають вираження «волі або намагання мовця спонукати співрозмовника до якоїсь дії» [2, с. 39]. Серед основних засобів оформлення названо дієслово у формі наказового способу як пріоритетний засіб, дієслово у формі дійсного або умовного способу у значенні наказового, інфінітив, дієслово у формі третьої особи теперішнього чи майбутнього часу зі спонукальними частками *хай, нехай, бодай*, різні дієслівні форми із різними частками, а також неповні, обірвані речення [2, с. 40].

На подвійну номінацію спонукальних конструкцій натрапляємо в енциклопедичному виданні «Українська мова», де імперативні речення ототожнено зі спонукальними як такими, що «виражають спонукання співрозмовника або читача до виконання/невиконання дії, позначеної дієсловом або іншим повнозначно-лексичним компонентом» [6, с. 587]. Автор енциклопедичної статті А.П. Грищенко звертає увагу на те, що спонукальним реченням «властива низка комунікативно-функційних ознак, в основі яких лежать різноплановий характер самої категорії спонукання і пов'язані з нею лексико-граматичні та інтонаційні засоби організації відповідних синтаксичних структур» [6, с. 587]. Відзначено, що в межах категорії спонукання як засобу реалізації волевиявлення об'єднуються такі її різновиди, як наказ, команда, розпорядження, вимога, заборона, погроза, застереження, попередження, заклик, звернення, дозвіл, згода, прохання, благання, пропозиція, рекомендація, порада тощо. Прямим засобом вираження комунікативного завдання у структурі спонукальних речень названо синтетичні й аналітичні форми наказового способу дієслова у поєднанні з відповідним інтонаційним оформленням.

Спонукальні конструкції у різних аспектах їх висвітлення стали предметом спеціальних досліджень, що сприяло подальшій розробці теорії спонукальних конструкцій. Першим подібним комплексним дослідженням була дисертація Л.В. Бережан «Категорія спонукальності в сучасній українській мові». Згідно з результатами дослідження спонукальна модальність як різновид синтаксичної модальності існує у двох основних виявах: 1) у формі прямоспонукальних конструкцій, які передбачають наявність мовця (адресанта спонукання) і співрозмовника (адресата спонукання, безпосереднього виконавця бажаної чи очікуваної з боку мовця дії); 2) у формі непрямоспонукальних конструкцій, які передбачають наявність мовця (адресанта спонукання), співрозмовника – інформатора повідомлення про предмет спонукання 3-й особі та потенційного виконавця спонукуваної дії. Поділ спонукальних конструкцій на прямо- і непрямоспонукальні дослідниця пов'язує із категорією спрямованості спонукальних зв'язків та з категорією адресатності. Спонукальні конструкції, за спостереженнями науковця, виражаються спеціалізованими та неспеціалізованими формами. Ядром вираження спеціалізованих форм прямого спонукання визнано дієслово у наказовому способі 1-ї та 2-ї особи однини чи множини або 1-ї особи множини. До спеціалізованих форм усного розмовного мовлення належить також еліптична реалізація конструкцій із наказовим способом. Спеціалізованою формою непрямого спонукання названо складнопідрядне речення нерозчленованої структури семантичного типу (з'ясувальне) зі сполучними засобами *щоб (щоби), аби, хай, нехай* (діалектне *най*). До неспеціалізованих форм віднесено інфінітивні спонукальні речення, нечленовані комунікати, а також окремі структури з дієсловами-предикатами у формі індикатива та кон'юнктива із загальною семантикою спонукальності [3, с. 3–4].

Автор дисертації «Імперативні речення у сучасній українській мові: семантика, засоби вираження спонукальності, функції» Н.В. Швидка стверджує про доцільність «трактувати весь клас конструкцій, які виконують єдину комунікативну функцію і передають одне і те ж спонукальне значення, імперативними реченнями», обґрунтовуючи це тим, що «у вираженні багатьох спонукальних інтенцій переважає вживання імператива. Через це прийнято вважати імператив ядром вираження поля спонукання» [21, с. 40]. У роботі запропоновано розрізняти такі структурні типи імперативних конструкцій: 1) імперативні речення з формою наказового способу; 2) імперативні речення сумісної дії; 3) імперативні речення з формами дійсного способу; 4) імперативні речення з формою умовного способу; 5) інфінітивні імперативні речення; 6) питально-спонукальні речення; 7) номінативні спонукальні речення; 8) перформативні імперативні речення; 9) вигуківі імперативні речення; 10) еліптичні імперативні речення [21, с. 125].

Семантико-синтаксичній і комунікативній структурі речень спонукальної модальності присвячене дисертаційне дослідження С.В. Харченко. Дослідниця витлумачує спонукальну модальність як таку, що відображає емоційно-вольові відносини між комунікантами, зумовлені особистісними, соціальними та ситуативними факторами. За спонукальними реченнями в роботі закріплено три основні функції: денотативно-спонукальна, фактично-спонукальна, регулятивно-спонукальна. Спонукальні конструкції у роботі розглядаються як синтаксичний засіб вираження спонукальної модальності. Спеціалізованими синтаксичними формами вираження спонукальної модальності названо односкладні речення [20, с. 64], а спеціалізованим морфологічним засобом – наказовий спосіб дієслова. До неспеціалізованих синтаксичних форм вираження спонукання віднесено речення спонукальної модальності з невербалізованим предикатом, вокативні речення, спонукальні квазі-речення, складні речення спонукальної модальності, а також неспонукальні конструкції із спонукальним значенням, що постали внаслідок транспозиції розповідних і питальних речень у спонукальні: розповідно-спонукальні та питально-спонукальні [20, с. 178–179].

Г.Г. Дрінко диференціює досліджувані спонукальні конструкції на монофункціональні і поліфункціональні. «Монофункціональні спонукальні конструкції, для яких функція спонукування є єдиною, формують речення з імперативними конструкціями та перформативними дієсловами. Для другої групи спонукування постає як вторинна функція. Ця група репрезентована конструкціями з дієсловами у формі дійсного та умовного способів, конструкціями з неособовими формами дієслова, а також бездієслівними спонукальними конструкціями, конструкціями з модальними дієсловами, питальними реченнями» [7, с. 154–155].

Непрямі спонукальні конструкції стали об'єктом дисертаційного дослідження С.В. Мясоедової. За тлумаченням дослідниці, непрямими спонукальними конструкціями є «ті, що виражають спонукування поза формами наказового способу дієслова» [13, с. 4] і становлять периферію функціонально-семантичного поля спонукальності. Спеціалізованими ж конструкціями, призначеними для вираження спонукування, названо «імперативні речення з формами наказового способу дієслова (у термінах функціонального синтаксису – категоріально імперативні висловлення)» [13, с. 34].

Отже, дослідження різних аспектів теорії спонукальних конструкцій сприяло усвідомленню того, що спонукальні речення будуються не тільки за допомогою форми наказового способу дієслова, що визнано спеціалізованою формою вираження спонукування, а можуть бути представлені конструкціями з дієслівними присудками у формі умовного способу, теперішнього та майбутнього часу, інфінітивними, неповними іменниковими та прислівниковими конструкціями тощо. Відповідно, виокремлюють так звані «неспеціалізовані»/«неспецифічні»/«непрямі» спонукальні конструкції, окрім власне спонукальних. Семантичний поділ спонукальних конструкцій на прямоспонукальні і непрямоспонукальні пов'язують із категорією адресатності. На основі функціонально-синтаксичного критерію спонукальні конструкції поділяють на монофункціональні і поліфункціональні. Як засвідчує огляд науково-теоретичної літератури з проблеми, досі немає одностайності як щодо витлумачення спонукальних конструкцій, так і щодо визначення обсягу засобів вираження спонукальності та встановлення критеріїв визначення серед них спеціалізованих форм, до того ж досі немає чіткого розмежування спонукальних та імперативних конструкцій, що визначає потребу, а отже, і перспективу подальших досліджень.

Література:

1. Андреева И.С. Повелительное наклонение и контекст при выражении побуждения в современном русском языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / И.С. Андреева. – Л., 1971. – 24 с.
2. Бевзенко С.П. Сучасна українська мова. Синтаксис : [навч. посіб.] / С.П. Бевзенко, Л.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К. : Вища школа, 2005. – 270 с.
3. Бережан Л.В. Категорія спонукальності в сучасній українській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Л.В. Бережан. – Івано-Франківськ, 1997.
4. Валгина Н.С. Современный русский язык. Синтаксис : [учеб.] / Н.С. Валгина. – 4-е изд., испр. – М. : Высш. шк., 2003 – 416 с.
5. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис / І.Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
6. Грищенко А.П. Спонукальні речення / А.П. Грищенко // Українська мова : [енциклопедія] / А.П. Грищенко ; [ред. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко]. – К. : Укр. енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2000. – С. 587–588.
7. Дрінко Г.Г. Спонукальні конструкції в англійській та українській мовах : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.17 / Г.Г. Дрінко. – Донецьк, 2005. – 182 с.
8. Дудик П.С. Синтаксис української мови : [підруч.] / П.С. Дудик, Л.В. Прокопчук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 384 с.
9. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови. Синтаксис. Морфологія / А.П. Загнітко. – Донецьк : Дон ДУ, 2001. – 662 с.
10. Загнітко А.П. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект / А.П. Загнітко. – Донецьк, 2009. – 137 с.
11. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови : [навч. посіб.] / М.У. Каранська. – К. : НМК ВО, 1992. – 400 с.
12. Косилова М.Ф. К вопросу о побудительных предложениях / М.Ф. Косилова // Вестник МГУ. Серия «Филология и журналистика». – М., 1962. – № 4. – С. 48–56.
13. Мясоедова С.В. Категорія спонукування і її вираження в непрямих висловленнях сучасної української мови : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / С.В. Мясоедова. – Харків, 2001. – 178 с.
14. Немешайлова А.В. Повелительное наклонение / А.В. Немешайлова. – Пенза, 1961. – 126 с.
15. Овсяннико-Куликовский Д.Н. Синтаксис русского языка / Д.Н. Овсяннико-Куликовский. – С.-Петербург, 1912. – 323 с.
16. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении / А.М. Пешковский. – М. : Учпедгиз, 1934. – 348 с.
17. Пипченко Н.М. Современный русский язык. Синтаксис словосочетания и простого предложения / Н.М. Пипченко. – Минск : БГУ, 2008. – 196 с.
18. Русская грамматика : в 2 т / [ред. Н.Ю. Шведова]. – М. : Наука, 1980. – Т. II. Синтаксис. – 709 с.
19. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / [ред. О.Д. Пономарів]. – К. : Либідь, 1994. – 256 с.
20. Харченко С.В. Семантико-синтаксична та комунікативна структура речень спонукальної модальності : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / С.В. Харченко. – К., 2001. – 207 с.
21. Швидка Н.В. Імперативні речення в сучасній українській мові: семантика, засоби вираження спонукальності, функції : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Н.В. Швидка. – Слов'янськ, 1998. – 172 с.
22. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови / К.Ф. Шульжук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 408 с.

Анотація

Л. УМРИХІНА. ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ НА СПОНУКАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ

Статтю присвячено огляду лінгвістичних досліджень із питань дефініції спонукальних конструкцій, специфіки їх формування та вираження. Проаналізовано різні підходи і напрями щодо кваліфікації статусу цього мовного явища. Вивчення різних поглядів на витлумачення спонукальних конструкцій сприятиме подальшому розвитку синтаксичної теорії стосовно комплексного системного аналізу зазначеного мовного явища.

Ключові слова: спонукальні конструкції, спонукальні речення, спонукальне значення, модальне значення.

Аннотация

Л. УМРИХИНА. ЭВОЛЮЦИЯ ВЗГЛЯДОВ НА ПОБУДИТЕЛЬНЫЕ КОНСТРУКЦИИ

Статья посвящена обзору лингвистических исследований по вопросам дефиниции побудительных конструкций, специфики их формирования и выражения. Проанализированы различные подходы и направления относительно квалификации статуса этого языкового явления. Изучение различных взглядов на истолкование побудительных конструкций будет способствовать дальнейшему развитию синтаксической теории в плане комплексного системного анализа указанного языкового явления.

Ключевые слова: побудительные конструкции, побудительные предложения, побудительное значение, модальное значение.

Summary

L. UMRYKHINA. EVOLUTION OF VIEWS ON THE IMPERATIVE CONSTRUCTIONS

The article deals with problem of analysis of the scientific views at the status of the imperative constructions. The author notices and summarizes the most important to the problem of the imperative constructions in Ukrainian and foreign linguistics. The study of different approaches contributes to the development of the syntactic theory in terms of system analysis of the imperative constructions.

Key words: imperative constructions, imperative sentences, imperative meaning, modal meaning.